

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5.1. เพื่อศึกษาข้อมูลของผลิตภัณฑ์ขนมเกสรลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

5.2. เพื่อศึกษาบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

5.3. เพื่อออกแบบตราสัญลักษณ์ และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

5.4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการออกแบบพัฒนากราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ ขนมเกสรดอกลำเจียกของชุมชนคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มุ่งเน้นการออกแบบตราสัญลักษณ์ และพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

5.2.1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

5.2.1.1 กลุ่มตัวอย่าง

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน

2) กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียกของชุมชนคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอสรรคบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 16 คน (ที่อยู่อาศัยทำอาชีพเกษตรและเกี่ยวข้องกับการทำขนมเกสรดอกลำเจียกบริเวณคลองยายหลี) โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากกลุ่มประชากรสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงสัตว์น้ำและแปรรูปบ้านคลองยายหลี จำนวน 47 คน

3) ผู้บริโภคเป้าหมายแบ่งตามช่วงปีเกิด ช่วงอายุ Generation-B และ Generation-X จำนวน 100 คน ที่มาซื้อสินค้าในแหล่งการจัดจำหน่าย ได้แก่รวมทั้งลงพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่แหล่งจำหน่ายภายในประเทศ ร้านค้าชุมชน การออกร้านงานนิทรรศการต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร อาทิ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ได้แก่

1) บรรจุภัณฑ์เดิมของผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี

2) แบบร่างตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี ที่ได้ทำการออกแบบโดยผู้วิจัย จำนวน 3 ชิ้น

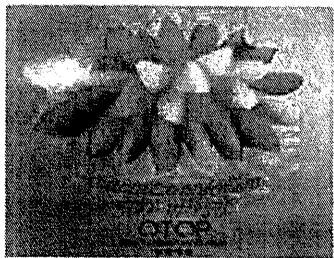
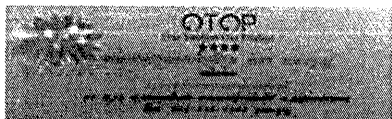

3) แบบร่างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกไม้เจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ที่ได้ทำการออกแบบโดยผู้วิจัย

5.3 การอภิปรายผล

ลักษณะผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกไม้เจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่

ขนมเกสรดอกไม้เจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอบางพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มฯซึ่งจะนำลูกจากที่ได้จากต้นจากที่มีอยู่มากในชุมชนมาเป็นส่วนผสมในขนม โดยจะนำลูกจากที่ไม่อ่อนไม่แก่เกินไปนำไปปั่นผสมกับมะพร้าวที่ทึกชูด นำไปกวนกับแป้งแล้วจึงกอง (การนำซ้อน 2 อัน จับไว้สองมือ ซ้อนคั้นหนึ่งตักขนมและเอาอีกคั้นมาประกบตักจากซ้อนหนึ่งไปอีกซ้อนหนึ่ง (ตักขนมกลับไปมา) เรียกว่า “กอง” เพื่อให้ตัวขนมมีลักษณะเป็นกลีบสามเหลี่ยม) เป็นกลีบสามเหลี่ยม ซึ่งขนมนอกจากมีความโดดเด่นในด้านรสชาติของลูกจาก สีที่ใช้ทำขนมยังเป็นสีที่ได้จากธรรมชาติ รวมถึงรสชาติที่ไม่หวานจนเกินไป และยังคงเอกลักษณ์รูปแบบของขนมไว้เหมือนดั้งเดิมทำให้ขนมเกสรดอกไม้เจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ได้รับความนิยมจากตลาดกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2552 และ 2553 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ได้นำผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกไม้เจียกจาก “ตรา แม่จรรยา ” ขึ้นทะเบียนและคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้ระดับ 4 ดาว และได้รับรองเครื่องหมาย GMP (Good Manufacturing Practice) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

บรรจุภัณฑ์เดิมของขนมเกสรดอกไม้เจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่

ลักษณะบรรจุภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์ของชุมชน	
	ลักษณะบรรจุภัณฑ์	รายละเอียด
ด้านบน		ภาพประกอบขนมเกสรดอกไม้เจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่และตัวอักษร “ขนมเกสรดอกไม้เจียก” “ตรา แม่จรรยา” พร้อมเครื่องหมาย OTOP (One Tambon One Product) ระดับ 4 ดาว ได้คะแนนระหว่าง 89-90 คะแนน เป็นสินค้าที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับระดับประเทศ และสามารถพัฒนาสู่สากลได้
ด้านหน้า		ภาพประกอบขนมเกสรดอกไม้เจียกตัวอักษร “ขนมเกสรดอกไม้เจียก” “ตรา แม่จรรยา” พร้อมเครื่องหมาย OTOP และสถานที่ผลิต ชำนาญ
ด้านข้าง(1)		เครื่องหมาย OTOP และ GMP (หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร) ปริมาณสุทธิ พร้อมวันที่ผลิต และวันหมดอายุของผลิตภัณฑ์
ด้านข้าง(2)		ตัวอักษร “ขนมเกสรดอกไม้เจียก” “ตรา แม่จรรยา” พร้อมภาพประกอบขนมเกสรดอกไม้เจียก และราคาจำหน่าย

บรรจุกฎเกณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียกที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ใช้อยู่ ผู้วิจัยและกลุ่มแม่บ้านได้ร่วมกันพิจารณาด้านการออกแบบโดยนำหลักการออกแบบมาประกอบการพิจารณา ซึ่งภาพประกอบที่ปรากฏการใช้รูปถ่ายตัวขนมที่มีสีเกินจริง เช่น โดยรวมมีน้ำหนักรสชาติไม่น่ารับประทาน รูปแบบตัวอักษรใช้แบบตัวอักษรไม่น่าสนใจ ดูไม่ทันสมัย สีบรรจุกฎเกณฑ์ส่วนใหญ่ดูไม่สะอาดตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ไม่ชัดเจน และข้อมูลประกอบต่างๆที่นำมาจัดองค์ประกอบ (Composition) บนบรรจุกฎเกณฑ์ ไม่บ่งชี้เอกลักษณ์เฉพาะได้อย่างเด่นชัด ไม่สร้างความน่าจดจำ โดยข้อเสนอแนะของผู้ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการออกแบบตราสัญลักษณ์ และกราฟิกบนบรรจุกฎเกณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ควรเน้นให้ผู้บริโภคเห็นถึงลักษณะของขนมเกสรดอกลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่นของขนมที่ปรากฏเป็นกลีบดอกสีส้มสวยงามที่ได้จากวัตถุดิบจากธรรมชาติ อันเป็นเอกลักษณ์ของขนมเกสรดอกลำเจียกของกลุ่มผู้ผลิต และจากผลการวิเคราะห์ แบบประเมินผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ผู้วิจัยได้รวบรวมความต้องการและเสนอแนวคิดด้วยการการนำลักษณะ ของของขนมที่ปรากฏเป็นกลีบดอก สีส้มสวยงามที่ได้จากวัตถุดิบจากธรรมชาติ อันเป็นเอกลักษณ์ของขนมเกสรดอกลำเจียกของกลุ่มผู้ผลิต ในส่วนของการใช้ชื่อการออกแบบตราสัญลักษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำโดยกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียกภายใต้ชื่อ “ขนมเกสรดอกลำเจียก แม่จรรยา”

รูปแบบตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุกฎเกณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก

การออกแบบพัฒนาบรรจุกฎเกณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ จากการศึกษา และการวิเคราะห์เพื่อศึกษาบรรจุกฎเกณฑ์เดิมของกลุ่มฯ และจึงนำไปออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์ภายใต้ ตรา “แม่จรรยา” และกราฟิกบนบรรจุกฎเกณฑ์ การศึกษาข้อมูลเฉพาะของผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตลอดจนวิธีการบรรจุสินค้าของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ในส่วนของการออกแบบตราสัญลักษณ์ พร้อมทั้งดำเนินจัดการพิมพ์ต้นแบบบรรจุกฎเกณฑ์ พบว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ส่วนใหญ่แสดงความต้องการด้านรูปแบบของตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ที่มีความโดดเด่น และมีความเป็นเอกลักษณ์ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ รวมถึงความต้องการตราสัญลักษณ์ที่นำเสนอข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจน จดจำง่าย และต้องการตราสัญลักษณ์ที่สามารถนำไปจดทะเบียนการค้า ส่วนความต้องการตราสัญลักษณ์ที่สามารถบอกได้ถึงคุณสมบัติที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ ชุมชนแสดงความต้องการปานกลาง และพอใจกับตราสัญลักษณ์เดิมที่มีอยู่น้อย

ลักษณะของรูปแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมนั้น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ส่วนใหญ่เลือกลักษณะรูปแบบวงกลมโดยให้ความเห็นว่า “ง่ายต่อการจดจำ” และ “รูปแบบวงกลมเหมาะกับลักษณะของขนมเพราะที่ไม่มีเหลี่ยมมุม เป็นรูปแบบกลม รี”

รูปแบบบุคลิกภาพของตราสัญลักษณ์ วิเคราะห์ Mood and Tone วิถีความเป็นอยู่ของชุมชนคลองยายหลี่ และตัวผลิตภัณฑ์ ร่วมกับทฤษฎีบุคลิกภาพกลุ่มสี (Color Image Scale) ของโคบายาชิ ได้บุคลิกภาพที่สามารถสื่อสารความหมายความเป็นขนมเกสรดอกลำเจียกจำนวน 10 กลุ่มสี ได้แก่ 1) ขาวฝัน (Romantic) 2) สมัยใหม่, หัวสมัยใหม่ (Modern) 3) เป็นทางการ (Formal) 4) ดูเป็นชนเผ่า,

ป่าเถื่อน (Ethnic Wild) 5) คู่มือการเคลื่อนไหว (Dynamic) 6) สบายๆ (Casual) 7) น่ารัก (Pretty) 8) เป็นธรรมชาติ (Natural) 9) สะอาดสะอ้าน, สวยแบบผู้ดี (Elegant) และ 10) เก๋, เท่, ทันสมัยแบบวัยรุ่น (Chic)

และเพื่อให้ได้กลุ่มสีที่เป็นตัวแทนวิถีชีวิตของชุมชนคลองยายหลีจาก 10 กลุ่มสี กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรคลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอบางปะอิน จังหวัดอยุธยา 16 คน ได้คัดเลือกตัวแทนบุคลิกภาพ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ได้แก่ บุคลิกภาพชนชั้น (Romantic) เป็นบุคลิกภาพตัวแทนขนม เกสรดอกลำเจียก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี และนำมาใช้ในการออกแบบตราสัญลักษณ์ 3 แบบ ซึ่งผลความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ตรา “แม่จรรยา” ของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี โดย แบบ C2 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี พึงพอใจมากที่สุด

ความพึงพอใจต่อรูปแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก

ผลการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์แล้วนำมาทดสอบการยอมรับด้านความพึงพอใจของกลุ่ม ตัวอย่าง 100 คน ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายแบ่งตามช่วงปีเกิด พ.ศ. 2489-2507 (ช่วงอายุ Generation-B) หรืออายุตั้งแต่ 48-66 ปีและช่วงปีเกิดระหว่าง พ.ศ.2508-2524 หรืออายุตั้งแต่ 31-47 ปี(Generation-X) จำนวน 100 คน ที่มาซื้อสินค้าในแหล่งการจัดจำหน่าย ได้แก่รวมทั้งลงพื้นที่ เป้าหมาย ได้แก่แหล่งจำหน่ายมีทั้งภายในและต่างประเทศ ร้านค้าชุมชน การออกร้านงานนิทรรศการ ต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร และจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายที่เข้ามาซื้อ ผลิตภัณฑ์ พบว่า กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายที่เข้ามาซื้อสินค้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 41 -50 ปี หรือกลุ่ม Generation-B มีรายได้ต่อเดือน 30,000 บาท ขึ้นไป และประกอบอาชีพพนักงานบริษัท เป็นส่วนใหญ่ โดยประเมินความพึงพอใจด้านการตลาดและความสวยงาม กราฟิกประกอบบนบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม พึงพอใจมาก กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สามารถสื่อสารข้อมูลให้ผู้บริโภคทราบถึงตัวผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน พึงพอใจมาก กราฟิกมีแรงจูงใจต่อการซื้อเลือกสินค้า พึงพอใจมาก การใช้สีในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ พึงพอใจมาก ความเหมาะสมในด้านการค้ามีความเหมาะสมที่จะนำไปผลิตเพื่อการจำหน่าย พึงพอใจมาก และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์มีโอกาสในการขายและขยายตลาดให้กว้างขึ้น พึงพอใจปานกลาง ส่วนความพึงพอใจด้านการรับรู้ การสื่อความหมายจากกราฟิกให้รับรู้ถึงตัวผลิตภัณฑ์ พึงพอใจมาก การรับรู้ของการใช้สีบนบรรจุภัณฑ์ในการแทนตัวผลิตภัณฑ์ พึงพอใจมาก และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์บ่งบอกถึงที่มาและความเป็นของผลิตภัณฑ์ พึงพอใจปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีขนาดบรรจุภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น หรือพัฒนาในรูปแบบของฝาก เพื่อเป็นอีกทางเลือกให้กับกลุ่มผู้บริโภคต่อไป
2. ราคาต้นทุนในการผลิตบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ตรา “แม่จรรยา” ควรเป็นราคาที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี สามารถที่จะจำหน่ายได้กำไร และไม่ควรมีต้นทุนในการผลิตที่สูงเกินไป